

цього величного задуму мислителі Києво-Могилянської академії вбачали у просвітницькому подвижництві.

Ця традиція визначила сенс життя і творчості блискучої плеяди вихованців київського центру східнослов'янської просвіти. У числі найбільш видатних особистостей, що вийшли з його стін, - Учитель та Учень - Ігнатій Ієвлевич і Симон Полоцький. Їхня творчість, на подив відкрита духовній різноманітності епохи бароко, стала символом вірності служіння вирощеної мислителями Києво-Могилянської академії східнослов'янської просвітницької ідеї, яка набула наприкінці ХХ століття потужного пророчого звучання.

Криштопа Б.П., д.мед.н., проф.,

Дяченко М.О., к.мед.н., доцент

(Київ, Ін-т підвищення кваліфікації лікарів)

ВИХОВАНЦІ КИЇВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ - ПЕРШОПРОХІДЦІ СЕРЕД ДОКТОРІВ МЕДИЦИНИ РОСІЙСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ХVІІІст.

Відомо, що здобуття наукового ступеню доктора медицини підданими Російської держави більш ніж до середини ХVІІІ ст. мало стихійний характер. Його право Московський університет отримав тільки в 1791 р. Але ще за 30 років до цього, в 1761 р., тобто понад 230 років тому, Медична канцелярія, як вищий адміністративний орган управління медичною справою в державі, керуючись зростаючою потребою у власних наукових кадрах, вперше здійснила цільове відрядження випускників російських госпітальних шкіл до Лейденського (Голландія) університету з метою набуття ними "докторського градусу".

Показово, що всі 10 відряджених були українцями, а дев'ять з них - у минулому вихованцями Київської академії: М.С.Крутень (1737-1770), П.І.Погорецький (1740-1780), Х.Т.Тихорський (1733-1814), К.Й.Ягельський (1736-1774), Й.Т.Тимківський (пом. у 1789), С.М.Митрофанів (пом. у 1772), О.Сидорович, С.О.Леонтович (пом. у 1798), К.Ф.Рожалін (пом. у 1786). Безумовно, що не останню роль у їх доборі відіграв і рівень загальної підготовки (зокрема, знання іноземних мов), набутої ними в Києві.

Таким чином, колишні вихованці Київської академії, вихідці з України, відносяться до числа перших докторів медицини Російської імперії, які захистили дисертації в університетах Європи. Вони стали одними з перших професорів російських госпітальних шкіл, засновниками нових наукових напрямків, ор-

ганізаторами медичної справи, визначними спеціалістами в галузі військової медицини. Так, професорами і викладачами Петербурзьких госпітальних шкіл були С.О.Леонтович, К.Ф.Рожалін і Х.Т.Тихорський, який одним з перших почав читати лекції російською мовою (серед його учнів - майбутні визначні медики-українці С.С.Андрієвський, Н.К.Карпінський, Д.С.Самойлович, Я.Й.Саполович та ін.). У Московській госпітальній школі викладав П.І.Погорецький.

Й.Т.Тимківський займав посаду московського штадт-фізика (головного лікаря), Х.Т.Тихорський - старшого лікаря Петербурзьких адміралтейського і сухопутного госпіталів, К.Ф.Рожалін - лікаря Новоросійської губернії, дивізійного лікаря Української дивізії, керівника Єлизаветградського гарнізонного госпіталю, М.С.Крутень - керівника першої в Росії венерологічної лікарні в Петербурзі, С.М.Митрофанів - старшого лікаря Київського військового госпіталю і міського лікаря.

Біля витоків заснування епідеміології в Росії стояли соратники Д.С.Самойловича по боротьбі з епідемією чуми у Москві (1770-1772): П.І.Погорецький і К.Й.Ягельський. Останній - один з найздібніших лікарів свого часу. Керівником чумного госпіталю у Києві був С.М.Митрофанів - активний учасник боротьби з чумою у XVIII ст.

“Першим українським фізіологом” вважається М.С.Крутень-автор однієї з перших у російській державі наукових праць з фізіології, опублікованих українцем. Вагомий внесок у створення вітчизняної медичної термінології вніс П.І.Погорецький - піонер у галузі перекладу іноземної медичної літератури в Росії.

Членом Державної медичної колегії і почесним членом Російської Академії наук був Х.Т.Тихорський.

Вказане свідчить про значний внесок у скарбницю медицини тих вихованців-першопрохідців Київської академії, яким судилося стати біля витоків організованої підготовки докторів медицини в Російській імперії XVIII ст. Слід також підкреслити, що загально-освітню підготовку в її стінах отримав майже кожний третій лікар Російської держави того часу.